

Ar Šveices atbalstu stiprinās lietišķo pētniecību Latvijā

Publicēts: 13.11.2024.

Trešdien, 13. novembrī, Izglītības un zinātnes ministrijā Šveices Konfederācijas vēstnieks Latvijā Martēns Mišlē (*Martin Michelet*) un Finanšu ministrijas valsts sekretāres vietnieks Eiropas Savienības (ES) fondu jautājumos Armands Eberhards parakstīja programmas “Lietišķā pētniecība” līgumu, kas paredz attīstīt lietišķās pētniecības kapacitāti, kā arī veicināt Latvijas un Šveices sadarbību inovatīvu materiālu, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) un viedās enerģētikas jomās.

Programmas finansējums ir 12,3 miljoni eiro (85% Šveices finansējums un 15% Latvijas valsts budžeta finansējums) un to īsteno no 2025. gada janvāra līdz 2029. gada septembrim. Programma stiprinās pētniecības un inovāciju zināšanu bāzi Latvijā, veicinot ekonomikas transformāciju un ilgtspējīgu izaugsmi. Latvijas zinātniskās institūcijas varēs sadarboties ar Šveices institūcijām kopīgos projektos, uzlabojot pētniecības kvalitāti un palielinot augsti kvalificētu darbinieku skaitu, kas ir ieguvuši progresīvas tehnoloģiskās zināšanas. Tāpat programmā ir paredzētas aktivitātes, lai sekmētu jauniešu, jo īpaši meiteņu, interesi un izpratni par progresīvajām tehnoloģijām.

Šveices Konfederācijas vēstnieks Martēns Mišlē: “Šodien parakstītā “Lietišķās pētniecības” programma atbilst šodienas sadarbības vajadzībām: ar partnerību palīdzību mēs veicinām ekonomikas pārveidi un ilgtspējīgu izaugsmi un akadēmiskās atziņas pārvēršam praktiskos lietojumos, kas dos labumu gan uzņēmumiem, gan sabiedrībai. Šī programma radīs iespējas jauniem pētniekiem, jo īpaši jaunām sievietēm un pētniekiem no reģioniem ārpus galvaspilsētas. Veicinot STEM (zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika) izpratni, mēs audzinām nākamo inovatoru paaudzi, kas veicinās Latvijas izaugsmi nākotnē.”

Finanšu ministrijas valsts sekretāres vietnieks ES fondu jautājumos Armands Eberhards: “Sadarbība pirmā Šveices ieguldījuma

ietvaros augstākās izglītības un pētniecības jomā deva jaunu pieredzi, paaugstinot iekšējos akadēmiskos un pētniecības kvalitātes standartus un nodrošinot jaunas sadarbības iespējas starp iestādēm un pētniekiem. Tas ir kalpojis kā labs atspēriena punkts nākamajam Šveices un Latvijas zinātniskās sadarbības posmam. Tā ietvaros tiks nodrošinātas daudzsološas turpmākas partnerības, jo īpaši progresīvo materiālu, piemēram, betona un asfalta, jomā, pateicoties jau ilgstošai sadarbībai ar Šveices partneru Materiālzinātnes un tehnoloģijas laboratoriju, kas sniedz plašu pētniecības pieredzi. Mēs ceram arī uz jaunu partnerību veidošanu IKT un viedās enerģijas pētniecības jomās.”

Izglītības un zinātnes ministrijas parlamentārā sekretāre Silvija Amatniece: “Esmu gandarīta, ka, pateicoties Šveices Konfederācijas ieguldījumam, varēsim īstenot Latvijas izaugsmei tik nozīmīgo lietišķās pētniecības programmu. Sadarbība ar Šveici – vienu no inovāciju līderēm pasaulē – sniedz Latvijai unikālu iespēju palielināt mūsu iesaisti pasaules zinātnes un inovāciju norisēs. Valsts ilgtspējīga nākotne nav iedomājama bez zaļās un digitālās ekonomikas pārveides, pētniecības kvalitātes un starptautiskās sadarbības.”

“Lietišķās pētniecības” programma sastāv no diviem iepriekš noteiktiem projektiem. Pirmo īsteno Rīgas Tehniskā universitāte (RTU) sadarbībā ar Šveices Materiālu un tehnoloģiju institūta (*Empa*) Betona un asfalta laboratoriju. Projekts veicinās pētniecību un inovācijas materiālu jomā, palielinot asfalta seguma dzīves ciklu un izveidojot jaunus ceļu seguma materiālus, piemēram, 3D drukātu betonu ar vietējiem minerāliem.

Otrā projekta mērķis ir uzlabot viedos tīklus un enerģijas uzglabāšanu, izmantojot mākslīgā intelekta (MI) rīku Baltijas elektrotīkla reāllaika stabilitātes novērtēšanai un nodrošināšanai, kā arī pilnveidojot materiālus ūdeņraža ražošanas katalizatoriem un enerģijas uzglabāšanai akumulatoros. Rezultātā mazināsies Baltijas valstu atkarība no ārvalstu fosilā kurināmā, savukārt pavērsies iespējas tīrākas enerģijas iegūšanai. Projektu ieviešis Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūts partnerībā ar Elektronikas un datorzinātņu institūtu un RTU, bet Šveici projektā pārstāvēs Pola Šērera institūts (*Paul Scherrer Institute*), Cīrihes Lietišķo zinātņu universitāte (*Zurich University of Applied Sciences*), kā arī Šveices Elektronikas un mikrotehnoloģiju centrs (*Swiss Center for Electronics and Microtechnology*).

[Papildu informācija](#)

Saistītas tēmas

[Zinātne](#)

<https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/ar-sveices-atbalstu-stiprinas-lietisko-petniecibu-latvija>